

ПРО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ І КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС З КРИМІНАЛІСТИКИ

Розглянуто особливості вищої освіти в умовах становлення інформаційного суспільства. Сформульовано рекомендації щодо модернізації навчального процесу з криміналістики шляхом запровадження інформаційних і комунікаційних технологій.

Ключові слова: інформаційне суспільство, суспільство знань, модернізація навчального процесу з криміналістики, інновації, інформаційні й комунікаційні технології.

Однією з найважливіших особливостей сьогодення є перехід розвинених країн світу від постіндустріального до інформаційного суспільства, що викликає необхідність вжиття невідкладних заходів із запровадження інформаційних і комунікаційних технологій у сфері освіти й науки [13]. Інформаційне суспільство (information society, digital society, electronic society, e-society) розглядається як етап переходу до нового, перспективного стану соціально-економічного й науково-технічного розвитку – до суспільства знань (knowledge society, k-society). У ньому головним джерелом існування й розвитку, основним ресурсом функціонування й рушійною силою прогресивних перетворень стануть знання, які накопичило і продовжуватиме набувати людство і які ефективно

використовуватимуться практично всіма підсистемами суспільства й переважною більшістю його членів для розв'язування своїх повсякденних і перспективних завдань [4, с. 37].

Людство XXI ст. постало перед фактом, що знання оновлюються швидше, ніж змінюються покоління. За умов сучасного так званого інформаційного вибуху обсяг лише наукової інформації у світі подвоюється кожні 8 – 10 років, а загальна кількість друкованих праць перевищує 100 млн назв. Щорічно 80 тис. наукових часописів оприлюднюють 3 млн статей. Половину всіх даних, якими володіє наука, отримано протягом останніх 15 років. За останні 25 років видано майже стільки книг, скільки за попередні 500 [3, с. 17]. За повідомленням М. Гілберта (Університет Південної Каліфорнії,

США), який здійснив спробу дослідити явище інформаційної революції в епоху цифрових технологій, сьогодні людство накопичило близько 295 ексабайт інформації (1 ексабайт = 1000 петабайт, 1 петабайт = 1000 терабайт, а 1 терабайт = 1000 гігабайт). Такий обсяг інформації вже у 315 разів перевищує кількість пісчинок на Землі, й надалі обсяги цифрової інформації щорічно зростатимуть на 60 % [11, с. 42 – 44]. Це, беззаперечно, вимагає перегляду традиційних підходів щодо створення, систематизації, передачі й використання інформаційних ресурсів, особливо в галузі освіти й науки.

Найважливіша умова подальшого інноваційного розвитку країни – створення найсучаснішого інформаційного освітнього середовища, зорієнтованого на (а) гармонізацію національних і міжнародних стандартів вищої, в тому числі і юридичної освіти; (б) якість та інноватику в ній; (в) конкурентоспроможність, національне й міжнародне визнання; (г) запровадження розгалуженої системи формальної й неформальної освіти, розвиток дистанційного електронного навчання; (д) участь у національних і міжнародних корпоративних освітніх проектах і програмах; (е) інтеграцію до європейського простору вищої юридичної освіти; (є) стабільні партнерські

відносини з роботодавцями; (ж) вплив на політику вищої юридичної освіти в Європейському регіоні; (з) підвищення ефективності і якості інформаційного забезпечення навчальної діяльності з орієнтацією на глобальні телекомунікаційні технології [14, с. 36].

Одним із основних завдань колективу Національного університету «Юридична академія імені Ярослава Мудрого» поставило забезпечення високої якості освіти шляхом комп'ютеризації й інформатизації навчального процесу [15, с. 14]. Сучасний вищий навчальний заклад (як і професійна освітня система в цілому) долає етап модернізації: оновлюється зміст освіти, впроваджуються нові педагогічні й інформаційні технології. Набула актуальності матеріалізація вчення про ноосферу (сферу розуму), обґрунтованого В. І. Вернадським услід за французькими вченими Е. Леруа й П. Тейяром де Шарденом, як про еволюційний етап біосфери, за якого розумова діяльність людини стає головним і вирішальним чинником розвитку. Розуміння ноосфери як царини виробництва, уніфікації, архівації, систематизації, поширення й відтворення всього розмаїття позитивних знань, отриманих за участю людського інтелекту, дозволяє розглядати інформатизацію (процес створення інформа-

ції за допомогою інформаційних технологій і задоволення потреб у ній) як засіб, каталізатор, спосіб і метод формування ноосферного суспільства. Вона сприяє розвитку людського ресурсу як одного з основних чинників конкурентоспроможності у глобалізованому світі. Неоціненно значення набуває інноваційна освіта, яка поєднує найсучасніші й найефективніші інформаційні технології з інтенсивною науково-дослідницькою діяльністю, багаторівневою підготовкою фахівців, міждисциплінарним підходом до навчання, що враховують вимоги ринку інтелектуальної праці, потреби сучасних студентів згідно з їх здібностями й можливостями [28, с. 18].

Перед освітою постало складне двоєдине завдання: вона повинна бути (а) сучасною, спиратися на новітні технології, широко впроваджувати у навчально-виховний процес інформаційно-комунікаційні технології і (б) формувати у молоді риси, необхідні для успішної самореалізації в інформаційному суспільстві по закінченні навчального закладу [19].

До питань науково-технічної модернізації навчального процесу увага науковців була прикута в усі часи [Див.: 1; 8; 9, 10]. Наукові засади використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій в

освітньому процесі [Див.: 4; 25], зокрема, при підготовці юристів [Див.: 5; 12, 26], значною мірою висвітлені в навчально-методичній літературі. Упровадженню їх у процес навчання студентів криміналістиці присвячені наукові публікації Т.В. Волчецької [6; 7], М. А. Михайлова [17], Н. В. Персічкіної [20], О. Р. Россінської [24], В. В. Фадєєвої [27; 28], В. Ю. Шепітька [29; 30], С. В. Шошина [32]. Нормативно-правовим підґрунтям розвитку таких технологій в освіті й науці служить Державна програма «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006 – 2010 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2005 р., № 1153. Підвалини розвитку інформаційного суспільства в державі закладено Законом «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки» від 9 січня 2007 р., № 537-V, а указом Президента від 30 вересня 2010 р., № 926/2010 «Про заходи забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» 2011 рік проголошено Роком освіти та інформаційного суспільства. Однак залишаться ще доволі широке коло невирішених питань, що перешкоджають належній інтеграції України до світового науково-освітнього простору.

Модернізація вітчизняного освітнього середовища потребує врахування актуальної парадигми професійної освіти. Так, у державах Західної Європи, що ввійшли у світове співтовариство відповідно до вимог Болонського процесу, юридичні дисципліни викладаються у взаємозалежних однотипних блоках. І якщо на I – III курсах студенти вивчають переважно предмети цивільно-правового циклу, то на IV їх увага зосереджується на кримінально-правових дисциплінах, коли протягом декількох семестрів методом активного занурення в цикл вони комплексно й послідовно вивчають винятково такі дисципліни, як кримінальне право, кримінологія, кримінально-процесуальне право, юридична психологія, прокурорський нагляд, кримінально-виконавче право, а в низці спеціалізованих вузів – обов'язково криміналістика.

Криміналістика, як одна із базових юридичних наук, що виступає фундаментом професійних юридичних знань, здавна відіграє важливу роль у здійсненні правозастосовної діяльності не тільки в царині кримінального судочинства, а й в інших видах правозастосування [23]. Серед юридичних дисциплін вона є найбільш активним провідником природничих і технічних досягнень у практику боротьби зі зло-

чинністю [18, с. 3]. Це наука синтетична [3, с. 43], що зумовлює постійну потребу в системному аналізі здобутків різних галузей науки й техніки з подальшим синтезом їх результатів для задоволення широкого кола потреб криміналістики, в тому числі й професійної підготовки спеціалістів у даній галузі знань.

Криміналістична освіта – це інтегрована відповідно до соціальних функцій і структурована адекватно параметрам моделей спеціалістів система навчання оперуванню методами й засобами криміналістики в практичній діяльності та прищеплення вмінь і навичок, необхідних для їх застосування [16, с. 66]. Ось чому навчальний процес з криміналістики повинен: (1) імітувати те середовище, в якому працюватимуть майбутні випускники; (2) містити конкретні цілі, завдання й вирішувати проблеми суспільної і професійної діяльності осіб, які навчаються; (3) забезпечувати формування у студентів навичок вирішувати практичні завдання [2, с. 15]. Практика діяльності органів досудового слідства гостро потребує впровадження інновацій [31]. Значить, формування навичок щодо їх використання, як основа підвищення якості й ефективності розслідування злочинів і розгляду справ, повинно бути забезпечено ще на

стадії професійної підготовки майбутніх слідчих, адвокатів, прокурорів, суддів.

На зміну концепції короткочасної (одномоментної) випереджаючої (авансуючої) професійної освіти приходить концепція її перманентності, суть якої полягає в тому, що навчання у вищому навчальному закладі не завершує, а розпочинає професійну підготовку, створює підвалини для післядипломної періодичної професійної освіти, яка повинна поєднуватися з постійною самоосвітою кожного фахівця. Викладання криміналістики неможливе у відриві від кримінально-правових інститутів, положень кримінального процесу, теорії і практики оперативно-розшукової діяльності, основ інформатики і спецтехніки [21, с. 98, 99]. У своїй практичній діяльності слідчий ніколи не в змозі в рафінованому вигляді використовувати, наприклад, положення винятково кримінального процесу. Проводячи допит свідка або потерпілого, реалізуючи при цьому кримінально-процесуальні норми, він одночасно оперує науковими основами тактики допиту, розробленими криміналістикою, рекомендаціями з курсу юридичної психології, нормами кримінального права, що регламентують відповідальність свідка чи потерпілого за дачу завідомо неправдивих показань [6,

с. 784, 785]. На даний час криміналістиці належить провідна роль втілювати природничі, технічні й гуманітарні знання у сферу судочинства. Ця обставина визначає основні тенденції розвитку криміналістичної науки, розширює й видозмінює завдання, які вона вирішує, що відбивається на змісті навчального курсу з криміналістики й на особливостях його викладання [24, с. 795].

За визначенням В. Г. Коломацького, ця навчальна дисципліна становить систему криміналістичних знань, умінь і навичок, засвоєння яких є нагальною потребою для успішного розслідування й попередження злочинів. Зазначені чинники, одержані в процесі базової професійної освіти, повинні бути не тільки достатніми для здійснення професійної діяльності на певному рівні кваліфікації, а й служити для наступного самостійного оволодіння новими, досконалішими знаннями, уміннями й навичками більш високого класу. М. І. Порубов відзначає, що методика викладання криміналістики складається із 3-х складників: (а) що викладати, (б) кому викладати і (в) хто викладає [21, с. 98]. Вбачається за доцільне додати до цього переліку ще й 4-й – як викладати.

Традиційно при вивченні криміналістики застосовуються різні форми навчання: лекції,

лабораторні та практичні заняття, самостійна й індивідуальна робота студентів. Ці форми організації навчальної роботи забезпечуються програмою навчальної дисципліни «Криміналістика», завданнями до лабораторних і практичних занять, завданнями для індивідуальної роботи студентів, тестами тощо. Лабораторні заняття – форма навчання, що передбачає застосування наочного приладдя й обладнання, індивідуальне виконання студентами завдань з використанням криміналістичної техніки, комп'ютерних технологій, матеріалів, речовин і отримання відповідного матеріалізованого результату. Мета практичних занять – набуття практичних навичок в оперуванні криміналістичними прийомами, методами й засобами. Практичні заняття з криміналістики проходять у виконанні студентами завдань, проведенні ділових ігор, складанні необхідних документів. Готуючись до занять, студенти повинні опрацювати відповідні розділи підручника й додаткової рекомендованої літератури, ознайомитися з необхідними нормативно-правовими актами, виконати інші роботи, які відводяться на позааудиторний час [18, с. 5]. Інтенсифікувати процес навчання (скоротити час вивчення навчального матеріалу на 30 – 50 %), підвищити

його результативність (забезпечити засвоєння навчального матеріалу на 90 %) і мотивацію можна шляхом запровадження в навчальний процес інформаційних технологій [27, с. 99].

Згадувана Державна програма «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006 – 2010 роки передбачає певні заходи, спрямовані на розвиток інформаційних і комунікаційних технологій в освітній і науковій діяльності, як-то: (1) розроблення електронних підручників та енциклопедій учбового призначення, створення фільмотеки навчальних фільмів на електронних носіях; (2) втілення в життя програмних засобів системи поточного й підсумкового контролю знань студентів; (3) розроблення елементів штучного інтелекту й інтерактивних засобів і технологій для індивідуалізації учбового процесу та їх запровадження в систему дистанційного навчання; (4) створення програмного й інформаційного забезпечення для електронних бібліотек та архівів; (5) створення електронних бібліотек вищих навчальних закладів; (6) організація віртуального університету, розробка й підтримка його інформаційних ресурсів; (7) підготовка науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів та їх сертифікація для роботи з програмни-

ми засобами навчального призначення й інформаційними та комунікаційними технологіями.

З огляду на потреби освіти III тисячоліття Міжнародна науково-практична конференція «Криміналістика XXI століття» закликає впроваджувати в навчальний процес електронні підручники, посібники, довідники, словники, різноманітні мультимедійні засоби, сучасні зразки криміналістичної техніки, що використовуються у слідчих та експертних підрозділах [22, с. 116]. Міжнародною науково-практичною конференцією «Сучасні тенденції розвитку криміналістики і судової експертизи в Росії та Україні» рекомендовано розширювати практику підготовки й застосування в учбовому процесі вищих навчальних закладів підручників, навчальних і навчально-методичних посібників на електронних носіях, дидактичних матеріалів на мультимедійній основі, придатних до застосування в тому числі й з метою підвищення кваліфікації співробітників слідчих та експертних підрозділів [23]. Оригінальним інноваційним рішенням візуалізації процесу викладання й навчання в Національному університеті «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» є створення навчальних електронно-інформаційних комплексів [14, с. 35].

Таким чином, підвищенню якості й ефективності освітньої діяльності, технологічному переозброєнню навчального процесу з криміналістики, поглибленню інтеграції (в тому числі й міжнародної) освіти, науки та практики на інноваційних засадах сприятиме організація професійного інформаційного освітнього середовища шляхом:

- визначення методології й методики створення принципово нових навчальних матеріалів, заснованих на використанні інформаційних і комунікаційних технологій;

- розробки і впровадження в учбовий процес з криміналістики мультимедійних електронних підручників, що забезпечуватимуть максимальну наочність їх змісту;

- запису на електронних носіях інформації й розміщення на офіційному web-порталі Університету відеофонду лекцій провідних учених і практичних діячів;

- оновлення фільмотеки навчальних відеофільмів і доповнення її стрічками, створеними за раніше не охопленими темами учбового курсу;

- започаткування й регулярного доповнення загальнодоступної електронної бібліотеки криміналістичних видань (World Criminalistics Library) та електронного архіву навчальних матеріалів кримінальних справ;

– віртуалізації навчально-методичного кабінету (музею кафедри криміналістики) й організації на його базі натурно-віртуального криміналістичного полігону;

– упровадження біомної форми читання лекцій за одночасної участі декількох лекторів з числа науковців і практиків, в тому числі шляхом проведення телемостів і відеоконференцій;

– наповнення навчального електронно-інформаційного комплексу з криміналістики елементами штучного інтелекту, новітніми мультимедійними й інтерактивними дидактичними засобами й технологіями для індивідуалізації начального процесу;

– створення на підставі цього комплексу міждисциплінарного навчального комплексу й

інтеграції його з відповідними автоматизованими робочими місцями (АРМ) різних юридичних професій;

– своєчасної заміни застарілих дидактичних засобів на комп'ютерну техніку і програмні засоби навчального призначення, що здатні підтримувати актуальні інформаційні й комунікаційні технології забезпечення учбового процесу, з їх регулярною подальшою модернізацією;

– підготовки й регулярного підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників для роботи з програмними засобами учбового призначення, інформаційними й комунікаційними технологіями, що відповідатимуть сучасному рівню розвитку науки й техніки.

Список літератури: 1. *Архангельский С. И.* Лекции по научной организации учебного процесса в высшей школе / С. И. Архангельский. – М.: Высш. шк., 1976. – 220 с. 2. *Балаев А. А.* Активные методы обучения: моногр. / А. А. Балаев. – М.: Профиздат, 1986. – 94 с. 3. *Белкин Р. С.* Криминалистика: проблемы сегодняшнего дня. Злободневные вопросы российской криминалистки: моногр. / Р. С. Белкин. – М.: НОРМА – ИНФРА М, 2001. – 240 с. 4. *Биков В. Ю.* Модели організаційних систем відкритої освіти: моногр. / В. Ю. Биков. – К.: Атіка, 2009. – 684 с. 5. *Брикайло Л. Ф.* Інформаційні технології пошуку, підготовки та обробки документів у юриспруденції: Система «Ліга: Закон»: навч. посіб./ Брикайло Л.Ф. – К.: Вид. Паливода А. В., 2008. – 102 с. 6. *Волчецкая Т. С.* Актуальные проблемы преподавания криминалистки на современном этапе (по материалам анализа зарубежного опыта) / Т. С. Волчецкая // Криміналістика XXI століття: матер. міжнар. наук.-практ. конф., 25 – 26 лист. 2010 р. – Х.: Право, 2010. – С. 783 – 787. 7. *Волчецкая Т.С.* Компьютерные технологии обучения студентов криминалистике / Т. С. Волчецкая // Криминалистические чтения, посвящ. 100-летию со дня рожд. проф. Б.И. Шевченко: тез. выст. – М.: МАКС-Пресс, 2004. – С. 254 – 257. 8. Вопросы совершенствования преподавания криминалистки и специальной техники. – Минск: МВШ МВД СССР. – 1980. – 116 с. 9. *Герасимов В.П.* Использование научно-технических средств преподавания в юридических вузах: моногр. / В.П. Герасимов. – М.: Изд-во МГУ, 1976. – 128 с. 10. *Герасина Л. Н.* Современная высшая школа в условиях реформации образования: моногр. / Л. Н. Герасина. – Харьков: Право, 1993. – 152 с. 11. *Даниленко Л.* Дело техники / Л. Даниленко, // Фокус. – 2011. – 5 авг. – С. 42 – 44. 12. *Денісова О. О.* Інформаційні системи і технології в юридичній діяльності: навч.-метод. посіб. [для самост. вивч. дисципліни]. / О. О. Денісова. – К.: КНЕУ, 2005. – 256 с. 13. Державна програма «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006 – 2010 роки: затв. пост. КМУ від 07.12.2005 р., № 1153 // Офіц. вісн. України. – 2005. – № 49 (21.12.2005). – Ст. 3058. 14. Доповідь ректора НЮАУ іме-

- ні Ярослава Мудрого В. Я. Тація на загальних зборах професорсько-викладацького складу 31.08.2010 р. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2010. – 108 с. **15.** Доповідь ректора Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» на загальних зборах професорсько-викладацького складу 30.08.2011 р. – Х.: Нац. ун-т «ЮАУ», 2011. – 80 с.
- 16.** Криминалистическое обеспечение деятельности криминальной милиции и органов предварительного расследования: моногр. / под ред. Т. В. Аверьяновой, Р. С. Белкина. – М.: Новый юрист, 1997. – 268 с. **17.** Михайлов М. А. Телекоммуникационные технологии в преподавательской деятельности и научном общении криминалистов / М. А. Михайлов // Криміналістика XXI століття: матер. міжнар. наук.-практ. конф., 25 – 26 лист. 2010 р. – Х.: Право, 2010. – С. 791 – 795. **18.** Навчально-методичний посібник для лабораторних і практичних занять та самостійної роботи з «Криміналістика» / уклад.: І. І. Когутич, З. Т. Гулкевич, Я. О. Береський та ін. – Л.: ЛНУ, Тріада плюс, 2010. – 548 с. **19.** Освіта в інноваційному поступі суспільства: доповідь на підсумковій конференції М-ва освіти і науки України 17.08.2006 р. // Освіта України. – 2006. – № 60 – 61. – С. 1 – 21. **20.** Персичкина Н. В. Некоторые аспекты совершенствования образовательного процесса при подготовке юристов / Н. В. Персичкина // Уголовный процесс и криминалистика: современные проблемы и пути их решения: сб. ст. / под ред. Т. С. Волчецкой. – Калининград: Изд-во РГУ, 2006. – С. 158 – 163. **21.** Порубов Н. И. Наш опыт преподавания криминалистики / Н. И. Порубов // Современные тенденции развития криминалистики и судебной экспертизы в России и Украине: матер. междунар. науч.-практ. конф. 25 – 26 мар. 2011 г. [в 2-х т.] / отв. ред. И. М. Комаров. – Белгород: Изд-во БелГУ, 2011. – Т. I. – С. 98, 99. **22.** Рекомендації Міжнародної науково-практичної конференції «Криміналістика XXI століття» (25-26 лист. 2010 р., м. Харків) // Криміналіст першодрукований. 2010. – № 1. – С. 108 – 116. **23.** Рекомендации Международной научно-практической конференции «Современные тенденции развития криминалистики и судебной экспертизы в России и Украине» 25-26 мар. 2011 г. – Белгород: Изд-во БелГУ, 2011. – 10 с. **24.** Россинская Е. Р. Современные проблемы криминалистической дидактики / Е. Р. Россинская // Криміналістика XXI століття: матер. міжнар. наук.-практ. конф., 25 – 26 лист. 2010 р. – Х.: Право, 2010. – С. 795 – 800. **25.** Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч. посіб. / З. І. Слєпкань. – К.: Вища шк., 2005. – 239 с. **26.** Черевко М. О. Комп'ютерні технології в юридичній діяльності: навч. посіб. для дистанц. навчання / М. О. Черевко. – К.: Ун-т «Україна», 2006. – 271 с. **27.** Фадеева В. В. Педагогические информационные технологии в системе высшего образования МВД РФ / В. В. Фадеева // Использование современных информационных технологий и проблемы информационной безопасности: сб. матер. междунар. науч.-практ. конф. – Вып. VII (ч. 1). – Калининград: Юрид. ин-т МВД России, 2006. – С. 98 – 101. **28.** Фадеева В. В. Создание профессиональной информационной обучающей среды подготовки специалиста органов внутренних дел / В. В. Фадеева // Использование современных информационных технологий и проблемы информационной безопасности в деятельности правоохранительных органов: сб. науч. ст. – Калининград: Юрид. ин-т МВД России, 2011. – С. 16 – 20. **29.** Шепітько В. Ю. Зв'язок юридичної науки й освіти з практикою боротьби зі злочинністю / В. Ю. Шепітько // Проблеми вищої юридичної освіти: тези доп. та наук. повідом. наук.-метод. конф., м. Харків, 21 квіт. 2000 р. / за ред. В. В. Комарова. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2000. – С. 54 – 55. **30.** Шепітько В. Ю. Про розробку та впровадження в навчальний процес новітніх технологій навчання / В. Ю. Шепітько // Проблеми вищої юридичної освіти: тези доп. та наук. повідом. наук.-метод. конф., м. Харків, 18 – 19 груд. 2001 р. / за ред. В. В. Комарова. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2002. – С. 79 – 81. **31.** Шепітько В. Ю. Инновации в криминалистике и их использование в деятельности органов досудебного следствия / В. Ю. Шепітько, Г. К. Авдеева // Использование современных информационных технологий и проблемы информационной безопасности в деятельности правоохранительных органов: сб. науч. ст. – Калининград: Юрид. ин-т МВД России, 2011. – С. 11 – 16. **32.** Шошин С. В. Использование в учебном процессе кафедры криминалистики № 1 Саратовской государственной академии права результатов достижений современных информационных технологий / С. В. Шошин // Использование современных информационных технологий и проблемы информационной безопасности: сб. матер. междунар. науч.-практ. конф. – Вып. VII (ч. 1). – Калининград: Юрид. ин-т МВД России, 2006. – С. 110 – 124.

О ВНЕДРЕНИИ ИНФОРМАЦИОННЫХ И КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УЧЕБНЫЙ ПРОЦЕСС ПО КРИМИНАЛИСТИКЕ

Белоус В. В.

Рассмотрены особенности высшего образования в условиях становления информационного общества. Сформулированы рекомендации в отношении модернизации учебного процесса по криминалистике путем внедрения информационных и коммуникационных технологий.

Ключевые слова: информационное общество, общество знаний, модернизация учебного процесса по криминалистике, инновации, информационные и коммуникационные технологии.

ABOUT APPLICATION OF THE INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES TO THE EDUCATIONAL PROCESS OF CRIMINALISTICS

Bilous V. V.

The article deals with the specifics of higher education in conditions of emerging information society. Recommendations for modernization of the educational process of criminalistics by application of the information and communication technologies are formulated.

Key words: information society, knowledge society, modernization of the educational process of criminalistics, innovations, information and communication technologies.

Надійшла до редакції 30.11.2011 р.

УДК 343. 985

Л.П. Ковтуненко,

канд. юрид. наук

Полтавський юридичний інститут

Національного університету

«Юридична академія України

імені Ярослава Мудрого»

СИТУАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ТАКТИКИ ОБШУКУ

Із нових позицій у статті розглянуті чинники, котрі зумовлюють процес формування ситуацій обшуку, а також запропоновані класифікаційні побудови ситуацій цієї слідчої дії. З урахуванням впливу об'єктивних і суб'єктивних чинників, запропоновані класифікаційні побудови ситуацій цієї слідчої дії.

Ключові слова: ситуація слідчої дії, ситуації обшуку, тактика слідчий дій, тактика обшуку.

Ситуаційний підхід у криміналістиці одним з найбільш актуальних напрямків вирішення різноманітних завдань зудосконалення й оптимізації методів,

прийомів і засобів розкриття й розслідування окремих категорій злочинів. Саме ситуація в багатьох випадках впливає на тактику слідчої дії, прийняття